

۱۳۵۸۲۱۴

رقعاتی روسیه در حوزه بالٹیک

(۲۰۶۱ - ۱۹۹۱)

عبدالرضا باقری - مرتضی باقری

پاییز ۱۳۹۴

سرشناسه	: باقری، عبدالرضا، ۱۳۵۳-
عنوان و نام پدید آور	: رفتار امنیتی روسیه در حوزه بالتیک (۱۹۹۱-۲۰۱۱) / عبدالرضا باقری، مرتضی باقری
مشخصات نشر	: تهران: دانشکده علوم و فنون فارابی، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۵ص:، جدول، نمودار.
شابک	: ۷-۲-۰۲۳۷۶-۶۰۰-۹۷۸: ۷۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: واژه نامه.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۹۳.
موضوع	: روسیه شوروی -- سیاست و حکومت -- قرن ۲۰م.
موضوع	: جمهوری بالتیک
شناسه افزوده	: باقری، مرتضی، ۱۳۶۰ -
شناسه افزوده	: دانشکده علوم و فنون فارابی
رده بندی کتبی	: ۱۳۹۴ ۷۲۷ ب/ ۲۶۶ DK
رده بندی دیویدی	: ۹۴۷/۰۸۴
شماره کتابساز ملی	: ۳۹۵۲۲۷۰

انتشارات دانشکده علوم و فنون فارابی

نام کتاب: رفتار امنیتی روسیه در - حوزه بالتیک (۱۹۹۱-۲۰۱۱)

مؤلفین: عبدالرضا باقری- مرتضی باقری

ویراستار علمی: مهدی بیگدلو- علی باقری

مدیر اجرایی: علی افصلی

طرح جلد: علیرضا قلیچ‌خانی

صفحه آرا: روح‌الله سیاوشی

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۳۹۴

* کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر و نسخه‌برداری برای ناشر محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر ماخذ بلامانع است).

تلفن ناشر: ۲۹۹۴۲۶۵۸ صندوق پستی: ۴۵۷۳-۱۹۳۹۵

۱.....	پیشگفتار.....
۳.....	چکیده.....

۵.....	فصل اول: آشنایی با تاریخ، جغرافیا و امنیت در بالتیک.....
۶.....	بخش نخست: نگاهی به تاریخ و جغرافیای بالتیک.....
۶.....	۱- جغرافیا.....
۸.....	۲- تاریخ.....
۱۲.....	بخش دوم: چالش‌های امنیتی کشورهای بالتیک.....
۱۲.....	۱- مسائل مرزی با روسیه.....
۱۴.....	۲- انرژی.....
۱۸.....	۳- محیط زیست.....
۱۹.....	۴- مشکلات امنیت اجتماعی.....
۲۱.....	۵- روس تباران.....

۲۷.....	فصل دوم: روسیه، روس زبانان و انرژی در حوزه بالتیک.....
۲۸.....	بخش نخست: روس تباران در بالتیک.....
۲۸.....	۱- روسیه و روس زبانان.....
۳۲.....	۲- نگاه روسیه به روس زبانان در حوزه بالتیک.....
۴۱.....	بخش دوم: روسیه و انرژی در بالتیک.....
۴۱.....	۱- روسیه و انرژی.....
۴۳.....	۲- نگاه روسیه به انرژی در حوزه بالتیک.....

فصل سوم: روسیه، ناتو و اتحادیه اروپا در حوزه بالتیک.....	۵۷
بخش نخست: روسیه و گسترش ناتو در حوزه بالتیک.....	۵۸
۱- نگاه روسیه به گسترش ناتو.....	۵۸
۲- گسترش ناتو در حوزه بالتیک.....	۶۲
بخش دوم: روسیه و گسترش اتحادیه اروپا در حوزه بالتیک.....	۷۰
۱- نگاه روسیه به گسترش اتحادیه اروپا.....	۷۰
۲- گسترش اتحادیه اروپا در حوزه بالتیک.....	۷۴

فصل چهارم: نتیجه گیری.....	۸۷
----------------------------	----

منابع و مآخذ.....	۹۳
-------------------	----

پیشگفتار

ساختار سیاست بین‌الملل طی دو دهه‌ی اخیر با چالش‌های امنیتی فراوانی روبرو بوده که هر یک به نوعی در ایجاد سازوکارهای گوناگون و شکل دهی رفتارها و سیاست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی موثر بوده است. بسیاری بر این عقیده‌اند که آغاز این چالش‌ها، جدایی جمهوری‌های اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ و تغییرات بنیادین در بلوک شرق بوده است. این جدایی نه تنها سیاست بین‌الملل را دگرگون ساخت بلکه حوزه‌ی بلوک شرق را به شدت متأثر نمود. کشورهای جدا شده از شوروی سابق هر یک دوران ویژه‌ای از گذار را تجربه کردند. رنج همچنان متعهد به وارث اصلی شوروی سابق یعنی روسیه باقی ماندند، برخی به تدریج به کل از روسیه جدا شده و غرب را مامن آرزوهای خود یافتند و بالاخره برخی دیگر راهی بینابین را برگزیدند. در این میان کشورهای حوزه‌ی بالکان راه دوم را ترجیح دادند سه جمهوری استونی، لتونی و لیتوانی با توجه به سابقه‌ی همپوندی با اروپای غربی و همینطور تمایلات غرب‌گرایانه‌ی ملت‌های این منطقه با حوادث قابل توجهی روبرو شدند که بخشی از آن مربوط به حضور روس‌زبانان بود و بخش دیگر به کراش‌های غربی این کشورها پس از کسب استقلال باز می‌گشت. این حوادث با فراز و نشیب‌های زیاد همچنان بر سیاست‌ها و سرنوشت ملت‌های این منطقه منشا اثر است همین گسستگی در دو دهه‌ی اخیر باعث شکل‌گیری رفتارها و گاه راهبردهایی از سوی روسیه شده که تا اندازه‌ی زیادی به برداشت‌ها و طرز تلقی‌های سیاست‌گذاران سیاست خارجی و امنیتی این کشور باز می‌گردد.

با توجه به این موضوع در اثر پیش رو تلاش شده است تا با بررسی برخی گرایش‌ات عمده‌ی امنیتی در فدراسیون روسیه، به چگونگی و چیستی رفتار امنیتی این کشور نسبت به کشورهای استونی، لتونی و لیتوانی بر اساس چهار عامل ساکنین روس زبان در این جمهوری‌ها، امنیت انرژی، گسترش ناتو و اتحادیه‌ی

اروپا به شرق پرداخته شود. بدین ترتیب مبحث پیش رو در یک تقسیم بندی کلی به چهار فصل اصلی و یک فصل نتیجه گیری تقسیم شده است. در فصل نخست با ذکر اهداف نگارنده از تالیف اثر و بررسی ادبیات موجود پیرامون موضوع، به ارائه ی چارچوبی تحلیلی برای فهم و ارزیابی رفتار امنیتی روسیه در حوزه ی بالتیک پرداخته شده است و فصل دوم به معرفی کشورهای بالتیک در سه بعد تاریخی، جغرافیایی و امنیتی می پردازد. در دو فصل پایانی نیز سعی شده تا چهار موضوع پیش گفته مورد بررسی قرار گیرند و به فهم موضوع یاری رسانند. به طور کلی این اثر با رویکردی توصیفی تحلیلی در پی شناخت یکی از موضوعات مهم منطقه ای در حوزه ی امنیت اوراسیاست. درک و فهم این چیرستی و چگونگی ضربات اینک ما را با راهبرد و سیاست های روسیه در بالتیک آشنا می سازد، قابلیت یک استنباط کلی از اندیشه های امنیتی این کشور و چالش های مهم پیش روی مسکو در زمینه های انرژی، روس تباران، ناتو و اتحادیه ی اروپا را برای خواننده فراهم می آورد.